

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu 15 Martie.

Desbaterea bugetului în casa deputaților Ungariei este un caleidoscop, în care apar, așa zicînd, toate cestiunile interne și externe, imediat și mediat legate de interesele Ungariei. Preste una din aceste noi am trecut din obicei la ordinea zilei, pentru că, de și privește și pe Români din Ungaria și Transilvania, după împregiurările actuale, este pusă de așa încît nu ne dă mâna a ne ocupa cu succes cu densa. Aceasta este cestiunea armatei.

Vedem însă în presa opozițională unguerească, că cu ocaziunea desbaterii bugetului puterii armate s'a făcut multă vorbă și se mai face încă. S'a făcut vorbă de „nenorocirea” Maghiarilor, cari dau sînge și bani și ei tot n'au armată, pentru că armata comună nu este a lor, ci a celor din Viena; că comanda acelei armate e într'o limbă străină de cea maghiară; că ofițerii sînt în cea mai mare parte străini și nu pricep, nu vorbesc unguerește; că honvețimea însăși e subordonată în timp de resboiu ministeriului de resboiu din Viena și că ofițerii honvețimei de naționalitate maghiară sînt siliți a eși din trupa aceasta, ca se facă loc „străinilor” ce vin din armata comună și că prin procedura aceasta honvețimea se instrăinează de simțemintele patriotice etc. etc.

În fața atîtor gravamene, din care se vede că firul roșu al tuturor este separarea completă a armatei după paradigma dualistică personală și maghiarizarea ei, nu putem să nu ne îndreptăm și noi atențiunea asupra acestui institut, la a cărei sporire dăm și noi bani și un contingent, care nu stă departe de cifra de o sută de mii, și care contingent, după cum am avut ocaziune a vedea de atâtea ori, nu poartă arme ca să se fudulească cu ele. Îndreptarea atențiunii noastre este cu atît mai la loc cu cît din cuviutele ministrului president unguereș s'a putut auzi în decursul desbaterii din cestiune, că numai de-o-camdată au se rămîna lucrurile așa cum sînt, ceea ce nu esclude, că în viitoriu are se fie altmintre.

Tendența de maghiarizare se vede dară pe toată linia și aceasta este ce trebuie în prima linie se ne neliniștească.

Din nisuițele diaristilor, din enunțările ministrilor la toate ocaziunile, se vede că viețile noastre naționale, șubrețită așa cum este, încep a i se pune termeni hotărîți și nehotărîți, va se zică, avem cuvînt de a fi nedumeriți.

Pentru că tendența aceasta în consecuențele ei ulterioare merge și mai departe. Tendența aceasta alterează dreptul public chiar din temelile lui de astăzi într'o direcțiune, care este identică cu îndoelnicul necunoscut.

Români, este lucru prea cunoscut, că au protestat cînd era ca monarhia să se pună pe bazele de astăzi, cerînd ca se fie și ei mai întîiu ascultați într'un mod demn atît după

numărul lor cît și după dreptul public în desvoltarea lui pînă la timpul cînd era ca tranșiunea să se facă. Protestul lor a fost nebăgat în seamă. Lucrurile s'au desvoltat de atunci încoace așa cum s'au desvoltat, — așa zicînd preste Români.

Și după starea lucrurilor în desvoltarea ei pînă astăzi vedem pericol pentru naționalitatea, care locuesce compact șesurile dintre Tisa și munții apuseni, cari deosebesc Ungaria proprie de Transilvania și care locuesce aproape Transilvania întreagă. Pericolul ar fi însă cu atît mai mare cînd, după tendența a o samă de Maghiari, Ungaria ar vrea să se separeze cu totul de jumătatea apusană a monarhiei. Căci separarea abia s'ar pute fără derimarea monarhiei și atunci ce ar face Ungaria între o Germanie și între o Rusie, cari „iubesc” Ungaria de o potrivă, fără de aliați pe tot rotogolul pămîntului.

Precum vedem și fără tendența de maghiarizare direcțiunea politică a politicilor Maghiari învoalvă pericol; cu aceasta însă pericolul se înăspresce, pentru că și dacă nu near fi teamă că o mîna de maghiari cu proiectele și întreprinderile lor nemature ne vor absorbi cu totul, temerea nu este neîntemeiată, că nisuița aceasta ne împedecă în cultură și de altă parte provoacă resimțeminte, care cu greu se poate calcula unde se vor opri.

Dar Maghiarii ne vor raspunde, că n'avem de gînd se mergem așa departe.

Ei bine, noi să fim așa de buni și să le credem, pe lîngă toate semnele care contradic presupunerii noastre. Se credem că vor susținerea monarhiei așa cum este astăzi. Atunci însă trebuie se întrebăm pentru ce atîta larmă, că n'au armată?

Contingentul cel dau Maghiarii armatei comune nu e cu mult mai mare decît al Românilor. Se pretindă și acestia ceva extra? Români sînt de două ori așa de îngreuiți ca Maghiarii; se înceapă și ei a se plînge, că n'au armată și că li și instrăinează elementul din armată și chiar și din honvețime?

Nu cunoaștem practica în cele a le resboiului și a le tacticei, însă și ca neesperți, cînd e vorba de comandă credem că într'o armată comună comanda trebuie se fie uniformă. Mergem mai departe și ținem că puterea armată dintr'o monarhie trebuie să aibă întregă comandă uniformă.

Abstracție făcînd dela limba administrațiunii, nu este pentru Români cari de ce ani de zile abia își însușesc terminii nemțesci de comandă o greutate, că în doi ani cît stau după ce es din armată în cadrele honvețimei, să învețe alți termeni de comandă, în limba maghiară?... ca se nu mai vorbim și de practicabilitatea acesteia limbistică într'o campanie.

După vederile noastre și concesiunea care s'a făcut honvețimei prin legea armatei în privința limbei este un prisos de bunătate; de oare ce prisosul acesta nu mai atunci ar avî înțeles, cînd cei din regimentele numite „unguresci” ar fi toți Maghiari; ceea ce în realitate nu sînt.

Deci văierările maghiare asupra nedreptății ce li se face în privința armatei n'au loc, nu dintr'unul, ci din mai multe puncte de vedere.

Într'un punct am consimțit cu densii, înse numai principial, căci formal diferim ca ceriul de pămînt: în punctul că trupa să aibă ofițeri pe cît se poate de naționalitatea din care se compune. În privința aceasta ministeriul de resboiu ar trebui să deschidă de o potrivă tuturor naționalităților o cale cît de largă de a și cualifica tineri pentru cariera militară.

Revista politică.

Sibiu, în 15 Martie

Tragicul proiectului ministerial privitoriu la scoalele medie are și partea sa comică. Foile maghiare și maghiaroane sînt pline de indignațiune și dau expresiune indignațiunii lor în articuli lungi căci a fost respins proiectul în comisiune. Indignațiunea o credem sinceră la o parte a presei maghiare; ni se pare afectată la cealaltă parte, la a cărei spate stă majoritatea cea gata a vota ori ce i propune guvernul. De explicațiuni mai pe larg cerem a fi dispensați. Comicul însă nu culminează în împregiurarea aceasta, ci în alta. În împregiurarea cînd vedem în castrele „noastre” foite, cari n'au prea șis nimica pînă cînd proiectul era în putere, cum vin și țin cel puțin: isonul la prohodul proiectului. Leul e mort și acum au și iepurii se zică un cuvînt.

Marele Duce rusesc Vladimir dimpreună cu soția au sosit eri la Viena. Împăratul au întîmpinat pe oaspeții rusesci la gară.

La ocaziunea aniversării a 85-a a împăratului Germaniei Wilhelm, țarul Rusiei a într'unit la un prînz festiv autorități militare și diplomatice și a purtat un toast pentru iubitul seu amic și aliat, pentru împ. Wilhelm. „Invalidul rusesc” constată entuziasmul cu care ofițerii armatei rusesci a primit toastul, ce testează amiciția între Germania și Rusia.

Împăratul Wilhelm a mulțămît foarte cordial țarului pentru toast.

Idea de a convoca un congres, pentru regularea afacerilor bosnico-erțegovinene, care a fost aruncată în public mai întîiu de „Times” și apoi de „Național Zeitung” din Berlin și care a fost în urmă înmormîntată de acelea diare, reapare acum într'o corespondență din Viena a diarului ceh „Politik” scris în limba germană. Englitera și Rusia, zice diarul ceh, ar fi deja înțelese în această privință, ear Franca ar fi deja căștigată. Austria, din contră, combate ideea unui Congres și se sforțează mai mult a dobîndi cele două provincii dela Turcia pe calea unei cedări de bunăvoie. Prin cercurile politice din Viena — după cum ne spune „Neue freie Presse,” — se împrăștiase zilele acestea chiar șmotul că Congresului i-se va pune întrebarea, dacă avînd în vedere rezultatele dobîndite pînă acum de ocupațiune, n'ar fi bine să i se pună un termin. „Fremden-Blatt,” care se ocupă de relațiunea publicată de diarul „Po-

litik”, face următoarele observațiuni „De și nu ne îndoim de bunele relațiuni dintre diarul „Politik” și cercurile din Moscva, totuși nu putem crede cătuși de puțin scrierile lui despre planurile angl-oruse. Cât pentru intențiunile Austro-Ungariei, apoi nu putem de cît repeta că cercurile noastre conducătoare nu consideră actualul moment ca oportun de a așta vre-o schimbare în pozițiunea Bosniei și Erțegovinei”. Cât pentru scirea publicată de diarul „Politik”, zice „Neue freie Presse”, apoi ea pare destinată numai a încurăgea pe insurgenții în continuarea mișcării lor. Cu toate acestea panslaviștii și amicii lor se înșeală cînd cred că vor pute dobîndi ceva chiar cînd s'ar amesteca încă pe atâtea puteri și ar recunoască trebuința unui Congres. Dacă Austria nu va adera la el, apoi Congresul nu se va într'uni, și este aproape sigur că nu se va pute dobîndi nici o dată consimțemîntul Germaniei și al Austriei pentru așa ceva.

Presa rusă și-a mai domolit glasul cu Germania, dar în schimb, ea și l'a înăsprit față cu Austro-Ungaria. „Golos” mai ales, s'a arătat foarte supărat mai zilele trecute că comitele Wolkestein, noul ambasador al Austro-Ungariei la Petersburg, mai înainte de a se duce la destinația sea a trecut prin Berlin. „Pester Lloyd” se arată foarte infuriat de această observațiune a diarului „Golos” și îi răspunde în următorii termeni cari nu pot fi numiți numai violenți:

Nerușinarea foilor rusesci în limbajul lor față cu Austro-Ungaria este întrecută numai de prostia lor. Obicînită cu vrășmășiile Turcilor și ale Tekinzilor, presa Ignatieff-Scobeleff nu este în stare cel puțin în formele esteriore, se fie în relațiuni cum trebuie cu protivnicii europeni. Espresiunile obicînuite de Tătari rămîn cu mult mai napoi decît brutalitatea simțemintelor. Unul din aceste diare — și acesta este dintre cele mai moderate — formulează condițiuni pe care trebuie să le îndeplinească Austro-Ungaria spre a fi menagiată de Rusia, ca cum ar fi vorba de una din satrapiile rusesci din peninsula balcanică, care nu pot se esiste decît din grația Rusiei. Astfel dar, cei din Petersburg par a crede în adevăr că Austro-Ungaria se va lăsa să fie influențată vre-o dată în acțiunile ei prin atitudinea Rusiei. Ceea ce Austro-Ungaria face s'au amână, ea face s'au amână după cum îi dictează interesele ei, dar fără a ține cătuși de puțin seamă de dispozițiunile s'au dorințele Rusiei, și foile din Petersburg pot fi convinse că ministrul de externe din Austro-Ungaria, caro s'ar pune direct s'au indirect sub influența politicii rusesci, n'ar mai pute administra nici de ași pînă mîne departamentul seu, fiindcă ar fi aruncat îndată de acolo de opiniunea publică predominantă. Toate amenințările foilor rusesci sînt cu totul lipsite de bun simț. Nimeni din Austro-Ungaria nu evaluează mai mult decît trebuie adevărata putere a monarhiei; dar nimeni din Austro-Ungaria nu este cuprins de teamă de Rusia. De altmintre sînt destul de evaluate

atât forțele militare cât și altele ale imensului imperiu slav și se scie că, făcându-se inamicul unei puteri europene, nu poate să se vatăme decât pe sine. Cu toate acestea este mai mult ca sigur că nici un politic serios din monarchie nu dorește o ciocnire cu Rusia; cu atât mai mult nu, cu cât pentru moment nu există nici un motiv urgent; dar tot așa de sigur este însă că nici un politic serios din monarchie nu se teme într-adevăr încât se permită Rusiei o agresiune în faptă.

Dacă: mai curând s'au mai târziu nu vom fi scutiți de neînțelegeri cu această putere, apoi de sigur că nu vom avea a ne teme tocmai de Rusia, astfel precum este astăzi constituită. Astfel va trebui ca cei din Petesburg să se obișnuiească de a trăi în înțelegere cu Austro-Ungaria, chiar când politica aceasta ar fi îndreptată nu tocmai după gustul Rușilor, mai cu seamă însă vor trebui se înțeleagă, că nici ademenirile, nici amenințările Rusiei nu vor fi în stare să s'gduie alianța Austro-Ungariei cu Germania, aceasta este lucrul constat în mijlocul impregiurărilor schimbătoare, și cine va voi să răfuiească cu una din cele două puteri, va trebui se o răfuiească cu amândouă. De aceea este chiar absurd că organul contelui Ignatieff găsește în faptul că comitele Wolkenstein s'a dus la Petesburg prin Berlin, preteste nouă spre a face reprezentări Austro-Ungariei. Conte Wolkenstein n'are instrucțiuni de luat de la Berlin, direcțiunea pentru atitudinea sa rezultă destul de lămurit din întreaga politică a monarchiei, care în comunitate cu Germania are neapărat una din pozițiile sale cele mai tari, și tocmai pentru aceasta că nu poate să fie moderată după ori ce impregiurare dîlnică.

Din senatul imperial austriac.

(Începere.)

Prezidentul Smolka declară că nu poate împlini provocarea opoziției de a chema pe oratorul Hohenwarth la ordine. S'au auzit ce e drept cuvinte învergunate în decursul desbaterei agitate, se poate că oratorul nu a fost destul de precaut în alegerea cuvintelor, dar cu toate acestea dînsul nu s'a folosit de nici o espre sie neaparlamentară. (Bravo! din dreapta, nelinise în stînga.)

Dr. Herbst dîce că i este cu greu a păstra sânge rece, după atâtea suspensări efine, dar partida constituțională se învață mereu cu asemenea imputări și poporul scie ce trebuie să se cugete despre asemenea lucruri. Pe mine, dîce oratorul, acele imputări mă lasă indiferent. Discursul dlui Hohenwarth, fiind gata de o vreme îndelungată, poate fi pronunțat și la altă ocaziune. Noi nu sîntem aici pentru a asculta fără veste discursuri vătămătoare pregătite din alte timpuri. Minorității i se îngreunează din ce în ce mai mult împlinirea datorinții, de a persevera până în sfîrșit în această casă. Discursul contelui Hohenwarth n'are alt scop decât a da curs liber vechi uri și urgii contra unor persoane, pe cari nici capul nu le doare pentru asemenea lucruri. Deci eu nu aflu de lipsă a răspunde la discursul contelui.

În urmă Herbst rectifică unele inexactități de cifre ce le făcuse deput. Rieger.

Rieger observă: Dacă m'am înșelat în unele cifre, aceasta a fost o eroare fără voie. Despre aceea ce este o eroare cu intenție, dl Herbst a primit astăzi dela contele Hohenwarth o lecțiune. (Înterumpere sgomotoasă și sgomote; strigări din stînga: Oho! pfui! La ordine!)

Dr. Herbst: Încât pentru lecțiunea ce se pretinde că mi-a dat dl conte Hohenwarth, neputînd primi

altă satisfacțiune, mă provoc la judecata dreaptă și imparțială a acelor cari au avut ocaziune a și forma o părere despre cele ce s'au petrecut aici astăzi. (Aplause frenetice și prelungite în stînga și pe galerii. Strigări din dreapta: Galeriele deșerte!)

Prezidentul: admonează galeriile să fie în liniște, căci repetîndu-se sgomotul, va fi silit a dispune să se deșerteze.

Deputatul Siegl: Fiindcă ați e diua suspecțiunilor, îmi iau voia a face arătarea, că după sfîrșitul discursului lui Hohenwarth s'au aplaudat în galerii.

Prezidentul: Nu am auzit, deci trebuia se mi se aducă la cunoștință.

Dep. Suesz: Mi permit a adresa prezidiului întrebarea, dacă în această casă afară de prezidentul mai are cineva drept a da lecțiuni deputaților?

Prezidentul: Eu cred, că intențiunea cuvîntului nu a fost așa rea. (Contrașicuri vii în stînga și ilaritate). A da lecțiuni e sinonim cu a învăța pe cineva și apoi nu e vătămătoriu lucru a da cuiva învățătură. (Esclamări din stînga: Foarte obiectiv!)

După aceste a urmat la ordine votarea nominală. Înainte de a se citi lista nominală prezidiul a cetit o scrisoare a baronului Walterkirchen prin care acesta declară că și depune mandatul ca deputat la senatul imperial. (Mișcări generale.)

Motivul abdicării, cum se dîce ar fi acela, că baronul nu află compatibil cu convingerea sa a vota contra trecerei la desbaterea specială asupra propunerilor majorității. Baronul a voit să voteze contra împărțirii proprietății mari în două, dar nu și contra estinderii dreptului electoral și asupra acelor contribuabili cari solvesc o dare directă de 5 florini.

Din aceleși motive deputații Wurmband, Zsok și Posch au insinuat eșirea lor din partida stînzei împreunate.

În urmă reforma electorală s'a primit ca basă la desbaterea specială cu 178 contra 118 voturi.

Ni se trimite spre publicare următoriu

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan

elaborat de I. Cav. de Pușcariu, deputat congresual.

Precuvîntare

și motive la proiectul de regulament al consistoriului metropolitan.

Doisprădece ani sînt de când s'a introdus statutul organic al bisericii române gr.-orientale, — și el încă nu a produs acele rezultate, ce se așteptau pentru o bună administrare a trebilor bisericesci.

Pentru executarea principiilor staverite în statutul organic în prima linie e chemat consistoriu metropolitan, care ales încă dela a. 1870, și întregit din când în când la casurile speciale de vacanță funcționează — sau mai bine dîcînd — ar trebui să funcționeze până în ziua de astăzi, și totuși nu vedem dela dînsul mai nice o activitate.

Cînd se adună congresul național bisericesc nu află pregătirile de lipsă pentru aducerea hotărîrilor, ce se recer spre a se pune în lucrare statutul organic în toate direcțiunile lui, și spre a îndrepta defectele, ce se ivesc mai în toate părțile constitutive ale bisericii.

De abia se așterne cînd și cînd câte un proiect de regulamente și instrucțiuni pregătite de sinoadele eparchiale și adoptate în pripă mare pentru Congres. — Rapoartele anuale, și datele statistice de abia se improvisează în preseara sau în decursul sesiunii congresuale, — și ace-

stea — ce rapoarte? ce date statistice? — De a scoate apoi din acestea — cu studiu și precugetare profundă concludiunile pentru ameliorarea defectelor administrative, ce se reflectează în oglinda datelor adunate, — nici vorbă! —

Și dacă cu ocaziunea ținerii congresului la câte trei ani o dată vini în necesitate de a întreba: că unde e cauza acestor scăderi? apoi ori esci suspiciunat și reinproșcat, că vrei numai să faci vrasbă în biserică, ori apoi — în cel mai bun cas — primesci răspunsuri ca acelea, care le am cetit cu toții și într'o corespondență lungă a unui organ jurnalistic din centrul țerei, — care avînd trecere în toată lumea esternă e destul de apt a ne tînde rufele la lumina publicității celei mari.

Din acestea aflăm, că trebile noastre bisericesci de aceea merg așa de rău, pentru că metropolitul n'are oameni harnici la dispozițiune; — că cei ce sînt, nu lucră; — că nu sciu lucra; — că nu sciu unguresce; — că archidieceșanii sînt malconțenți, separatistici, vreau să și facă un archiereu vicariu cu scop de a mărgini activitatea archiepiscopului lor etc; — că diecesanii ceil'alți — unii vreau — alții nu vreau se împartă fondurile comune; — ci unii vreau, alții nu vreau se înmulțască eparchiile, sau nu primesc proiectele pentru arondare, și altele asemenea, ca se devină în fine la concludiune, că statutul organic nu e bun, și că de aceea ministrul cultelor se denumească un ortodocs român de amplotat în ministeriu său, — eară metropolitul se aibă „mână liberă“!

Fiind toate aceste insinuări destul de grave, și acum — mulțămîta publicității celei mari, sau mai bine dîcînd mulțămîta corespondentului ei — destul de lăpitate, decât — după cum mai bine a și fi preferit — se le mai putem retăce: — se căutăm mai întăiu, încât sînt ele adevărate, și încât se pot emenda; — pentru că răul — dacă, există, — trebuie cu ori ce preț sanăt.

Noi așa scim, că Metropolitul cunoaște bine trebile administrative ale bisericii, și pentru executarea agendelor centrale bisericesci scolare și fundacionale are pe lîngă sine într'ajutoriu mai întăiu un consistoriu metropolitan stătătoriu din șese asesori bisericesci, șese scolare și șese epitropești, și pe câte toți atăți suplenți — toți aleși din sinul celor mai distinși și apți bărbați ai provinciei noastre metropolitane, cu cari se administrează nu o provinție metropolitană, dar o întreagă biserică ecumenică. Afară de aceea el are o cancelarie metropolitană stătătoare din bărbați manipulanți aleși după dorința sea, ori denumiți deadreptul de dînsul după plac și trebuință. Din acestia cei mai mulți au o pracsă veche în concept și manipulațiune, ear' ceil'alți sînt inițiați și practisați în afacerile lor de însuși Metropolitul. Apoi cu toate că — după cum scim — până acuma limba oficială în cancelaria metropolitană e cea română, dacă totuși într'un an, vine vre un cas — doue, unde trebuie să se facă și rapoarte sau traduceri unguresci, sau note nemțesci, oficialii metropolitani cunosc pe lîngă limba română perfect ori și cea maghiară, ori și cea germană, ori chiar și ambele acestea — așa ca pe lîngă o împărțire corespondătoare a lucrului, imputarea că unul sau altul e mai puțin versat în limba maghiară sau cea germană — nu se poate lua de scusă pentru stagnarea administrațiunii, centrale bisericesci, mai cu samă dacă vedem, că și expedițiunile românesci zac adeseori câte doi — trei ani nemșcate.

Dacă oficialii bisericesci nu sciu lucra, ei se se învețe a lucra. Dacă nu cunosc limba maghiară și e de lipsă ca se o învețe, se li se dea ocaziune

ca se o învețe, se se trimite la institute maghiare, unde o pot învețe pre deplin. Dacă nu vor însă se o învețe, nici se lucre, se li se dea drumul, și se se înlocuiească cu alții pre deplin apți. Aci i dăm Metropolitului „mână liberă“, — de sus până jos, — la metropoliă ca și la eparchiă.

Ce se atinge în special de archidieceșanii, — de atâtea ori apostrofați — apoi — după cum i cunoaștem noi, consistorialistii fiind toți bărbați academici, bine versați în administrațiune, și bine (? R.) salarisați, ei și vor împlini chemarea lor conscientă, eară încât nu șar deplini datorințele lor „mână liberă“ a archiepiscopului lor va scî se afle corectivele corespondentului.

De altcum fiind aici vorba de administrațiunea centrale metropolitane, ei nici nu pot fi trași în cestiunea afacerilor acestora, și cu atât mai puțin a se învinui pentru convingerile lor mai puțin sau mai mult autonomice sau centralistice.

Constituțiunea bisericii noastre, cel puțin în cestiunile singuratecelor părți constitutive a le ei mult — puțin admite și teren de natură autonomice sau particulare, — dovadă despre aceasta — între alte multe — e și aceea, că diecesele celelalte se bucură și se folosesc de dreptul particular și exclusiv de ași alege pre archiereii sei, și pre vicarii estranei fără ingerința celorlalte diecese etc.

Deci — dacă și archidieceșanii, cari se bucură odinioara de acest drept — pe cînd celelalte diecese nu-l aveau, acum cînd acestea l'au, eară ei nu-l mai au, nisuesc la revindicarea unei asemenea îndreptățiri, cel puțin în forma modestă a unui vicariu archiereu, o fac aceasta din emulațiunea cea nobilă de a avea și ei, ce au celelalte eparchii sorori, — o fac din datorința cea sfîntă de a fi și ei reprezentați cu un archiereu în congres, în consistoriu metropolitan, și în sinodul archieresc, unde fie care eparchiă e reprezentată mai întăiu prin metropolitul comun, ales de toți, apoi afară de acesta fie care diecesă e reprezentată prin archiereul seu ales în particular, ear' archidieceșana nu are atare archiereu, prin urmare unde diecesele se bucură de un vot mai mult, ear' archidieceșana numai de eventualul vot al președintelui, care vot e și al dieceselor, ear' specialmente în sinodul archieresc votează numai episcopii diecesani, unde dacă acestia au decis unanim metropolitul încă nu mai poate vota, ci numai enuncie ce au hotărît diecesele fără archidieceșani.

Alt cum cestiunea, privitoare la dorința archidieceșanilor de ași recăștiga dreptul perdat, fie în ori ce formă, stă la ordinea zilei în congres mai mult la inițiativa metropolitului dată în scris și motivată mai cu samă din punctul de vedere al necesității, adecă cu aceea că el fiind pretare cuprins cu trebile metropolitane are neapărat de lipsă, se aibă pe lîngă sine un vicariu archiereu pentru substituirile necesare în afacerile archidieceșane.

Din aceasta se vede că cestiunea nu e separatistică, nici personale, ci o trebuință reală, care nu are de a face nimica cu cestiunea administrațiunii centrale metropolitane, sau dacă are ceva cu această apoi nu poate fi alta, decât ce a motivat metropolitul adecă înlesnirea ei.

N'a avut așa dară nimenea cauză de a se împedea de cestiunea archiereului vicariu, ca se escuse prin aceea scăderile administrațiunii centrale, cestiunea aceea e de sine stătătoare și dacă nu s'a putut rezolvî, acum se va rezolvî altădată, dacă nu prin noi — prin următorii nostri, cînd nimenea nu o va mai privi de personală, nici anticanonice, și nici în contra statutului organic, o

vor rezolvă, că cestiunea e dreaptă, și dreptul apărut nu se prescrie nice odată; — până atunci vom fi în așteptare, și în răbdare — numai administrațiunea bisericească să se îndrepteze, pentru că aici nu încap răbdare.

Tocmai așa de puțin, ca și cestiunea archidieceșană, importa la impedecarea administrațiunii centrale, și cestiunea despărțirii fondurilor comune ale diecesanilor. — Ori se impart ele acum ori mai târziu, ori de felu nu, n'au nice de a promova nici de a impedeca administrațiunea centrală.

Și această cestiune, ca și cestiunea înmulțirii eparhiilor, și ca ori ce altă cestiune a bisericeii a venit înaintea congresului numai pentru că e cestiune, și pentru că congresul de aceea se adună ca se deslege și se aplaneze atari cestiuni. Dacă nu s'a putut deslega până acum cauza ear' nu e alta, decât ca și la celelalte adevădă aceea, că consistoriul metropolitan încă n'a făcut pregătirile necesare pentru de a se pută hotări în congres.

De alt-fel ori cum și ori când se vor rezolvă aceste cestiuni, dacă nu vom sana rēul unde într'adevăr există tot acolo vom fi cu administrațiunea centrală bisericească, unde sūntem astăzi.

Acest rēu nu se poate căuta nici în statutul organic.

Statutul organic e un act, ce cuprinde în sine numai principiile generale, după cari are a se administra biserica; și aceste principii se află la toată biserica constituțională — fie ea de ori ce confesiune. — Prin urmare ce e bun ori și unde, nu se poate dice că la noi e rēu, — cu atât mai puțin se poate afirma, că biserica noastră nu s'ar pută administra după acest statut. Sterge acest statut organic, și'l înlocuiește cu „mână liberă“ — sau cu alte cuvinte mai chiare — cu absolutismul clerical, dacă nu se va esecuta nici acesta cum se cade vom deveni cu administrațiunea bisericeii și mai rēu — după cum stăm astăzi, pentru că acum — cum sūntem — biserica — cel puțin mai poate striga și reclama în contra defectelor și abuzurilor, și chiar și suprainspecțiunea statului se poate mai lămurit informa despre starea lucrului dela reprezentanța bisericeii, decât dela informațiunile unui împiegat ministerial — fie și român — după chipul și asemănarea corespondentului dela „P. Ll.“

Ce e drept — avem mare lipsă, ca biserica noastră să fie reprezentată prin oficiali din sinul ei prin toate dicasteriile, și cu deosebire în ministeriul cultelor, dar cu toate acestea doară nu vom aștepta, că ce n'a făcut administrațiunea constituțională bisericească până acum, să isprăvească un referinte ministerial!! — Dacă nu se va îndrepta rēul prin însuși organele bisericesci, apoi rēu de noi.

Din aceste toate se vede lămurit, că toate acele căutări de noduri în papură, — după cum le cetim prin jurnale și le auzim adeseori și în cercurile noastre, — nu pot avē valoarea, ca ele să treacă de cauze serioase și scuse pentru defectele, ce se ivesc în administrațiunea bisericeii noastre, — și cu atât mai puțin accentuarea malcontentismului, ce se imputa archidieceșanilor sau altora — din cauza alegerilor de archierei, mai de deuce ani absolete.

Noi așa cunoaștem lucrul, că dacă archidieceșanii au avut alte păreri la acele alegeri, acelea a purces din convicțiunii momentane, ce au espirat cu enunțarea faptelor împlinite, și ei nu au mai avut alta de a face, decât ce au făcut și fac și acum, adevădă datorință constituțională de a se grupa cu toată inima pe lângă noii lor păstori sufletesci, a-i sprigini din toate puterile în noua lor chemare, și a căuta de a li susține vaza și autoritatea, ce

se cere, ca să reprezenteze bine biserica, și să o administreze cum se cade. — Toate acestea le au împlinit archidieceșanii cu deplină resignațiune, și încrederea aceea, ce merită întimpinarea reciprocei încrederi. — Ear dacă totuși s'ar mai afla vre un malcontent al acestor vechi dureri, ceea ce nu putem presupune, apoi cum vin archidieceșanii la aceea, că ei se poarte vina pentru faptele sau cugetele unuia sau altui particulariu? — și cum vine consistoriul metropolitan eșit într'o homogenitate absolută din majoritatea congresului, ca chemat se conducă administrarea bisericeii, să se vaete acum, că el e impotent față de un atare malcontentism?

Dacă totuși poate fi vorba de un malcontentism, apoi acesta nu poate fi altul, decât malcontentismul, care nu e acum al archidieceșanilor, dară și al diecesanilor adevădă malcontentismul general, că trebile noastre bisericesci — nu merg bine!

În congresul trecut — fiind vorba de îndreptarea rēului s'a aflat numai un membru congresual, și acesta un membru foarte competente, care a nimerit cuiul tocmai în cap, spunend espres, că toate defectele în administrațiunea centrală provin de acolo, că consistoriul metropolitan nu există, decât numai pe hârtia, adevădă că el nu e organizat.

(Va urma.)

Reprezentatiunea

capitolului metropolitan greco-catolic din Blaj adresată către dieta unghurească, contra proiectului de lege, a reformei gimnasiilor și a scoalelor reale.

(Înceiere.)

Dar ce e mai consternatoriu decât aceste, și unic în genul seu, este aceea, că în sensul acestui proiect de lege regimul instrucțiunii publice voiesce a se amesteca și în cadrul religiunii și moralei, ce sūnt a se propune în scoalele medie ale confesiunilor; regimul statului voiesce a se amesteca în afacerile învățământului religiunii și moralei într'un stat, al cărui principiu mărturisit pre față este „neconfesionalitatea!“ curioasa judecată! Afară de aceea și disciplina urgente în scoalele confesionale pare a se esceptiona, ca și când conducătorii scoalelor confesionale, cari în partea cea mai mare sūnt capii bisericesci ai lor, nu ar fi capaci sau nu ar voi a împlini cu mână sigură aceasta una dintre celea mai prețioase detorințe ale oficiului său; de aceea se dispune, ca vindecarea radicală a „relelor morale“ (*erkölcsi bajok*) după cum se esprimă proiectul, să se efectuească prin cercetare făcută de către organele scolastice ale statului, respective de cele esmise de ministrul instrucțiunii publice.

De cum va proiectul ar fi fost cu atențiune cuvenită la esperiența de toate dīlele față de acelea, ce se întâmplă în privința aceasta și în scoalele fără confesiune, și ar fi tras paralela și ar fi făcut o mică comparațiune între rezultatele acele, cari se rămuresc din partea institutelor confesionale și dintr'a celor fără confesiune, dispunerile referitoare la morală, mai că le-ar fi întocmit almintrelea sau chiar în firs, și nu precum le vedem făcute în cadrul proiectului.

În adevăr trebuie să mărturisim că din partene nu putem afla nici o cauză pentru presupuneri de acele, de cari proiectul de pre tapet scoate la lumină, poate și fără voie; și așa prin acele presupuneri mai mult se crează numai pretest, ca să se poată pune în lucrare stīrbirea drepturilor esistente naturale, legale și istorice ale confesiunilor față de scoalele proprie, și restrīngerea exercițiului acestor drepturi.

A doua idee fundamentală ce lătează în proiectul presente țintesc într'acolo, ca și scoalele medie ale naționalităților locuitoare în țeară pe încetul și pe ne-simțite se primească limba statului de limba vehiculară de instrucțiune, pentru ca așa cu timp și ele să se transformeze în institute cu limba statului și se încete a fi institute de altă limbă sau de naționalitate diferită.

Ființa acestei idei fundamentale, se desvălește prin toate acelea dispusețiunii legibili în proiect, cari de o parte regulează învățarea limbei de stat, mesura cunoașterii aceleia și ținerea esamenelor rigoroase, ce sūnt a se depune dintr'ēnsa; ear' de altă parte tractează despre compunerea comisiunilor aparătoare la rigoroasele pentru calificarea profesorilor și funcționarea acelor ordinare numai în limba statului. Dela observarea dispunerii acestei din urmă nu poate scuti alta decât un favor esceptional basat pe considerarea împregiurărilor, — carele însă nu se poate estinde mai încolo de 5 ani și, și acesta încă numai în tip de frăția.

Ce înțeles poate avē o atare dispunere? În puterea căreia candidații de profesură, cari se pregătesc pentru scoale medie, a căror limbă nu este limba statului se fie obligați a depune rigorosul de profesură eschisiv în limba statului încă și în cazul când cursul de calificare pentru profesură îl a terminat la un institut calificatoriu propriu al naționalității și confesiunii sale?

Sensul dispusețiunii acestia cu atât mai puțin se poate pricepe, și rațiunea ei cu atât mai anevoie se poate petrunde cu cât necsul logic între dēnsele e mai puțin. După modesta noastră cuprindere, înțelesul acestei dispuneri împreună cu acelorlalte amintite mai sus, singură numai a doua idee fundamentală amintită mai sus e în stare de a ni'l desluși.

Însă aceste cu respect la Transilvania nu se pot împăca cu art. de lege 55 adus în dieta Transilvană dela 1790/1 și sanționat, carele cuprinde și următoarele: „*Benigne annuente Sua Majestate, communi statuum voto statutum est: ut liberum sit singularum quatuor religionum Ecclesiis . . . ubicumque . . . sacra saedes turres atque scholas absque ullo impedimento extrui facere, prout vigore praesentis articuli singularum religionum status assicurantur, quod in moderno . . . actu possessorum, ac in futurum extruendorum templorum, collegiorum et gymnasiolorum usu nunquam turbabuntur.*“*)

Acum dacă ponderăm afacerea aceasta cu cumpăna dreptății aflăm ca proiectul de sub discușiune nnumai este în conflict cu articolul regnicolaru adus la 1868 în obiectul egalității îndreptățiri a naționalităților, eară cu destingere se împotrivesce cu §§ 14, 17 și 26 ai aceluia, dară atară de aceea pre calea esperienței de toate dīlele ne putem convinge încă și de pre alte două lucruri, și anume:

Antăiu despre acel fenomen, că idea de naționalitate și convicțiunea născută din îmbrățigarea consciinței a ei astăzi este în Europa unul dintre cei mai puternici motori spiritali; ea pune în mișcare inimile, ațită spiritele și le ocupă foarte viu; și

a doua că a impedeca pre terenul culturai această idee și espressiona convicțiunii născute din trīnsa, sau a o restrīngere cât de puțin, ar fi

*) Cu învoirea grațioasă a Majestății sale staturile cu vot comun deciseră: ca Ecclesiilor fie cărei dintre cele 4 religii se le fie iertat a zidi fără nici o pedecă, ori unde bisericeii, turnuri și scoale, — precum în puterea articolului presinte staturile fie cărei religii se asecurează, că nici odată nu vor fi turburate în usul bisericeilor, colegiilor și gimnasiilor, cari le posed acum și cari le vor ridica în viitoriu.

în contra apriatei dispuneri a §-ului 17 din legea despre naționalități, care între altele dice: „Scopul cel mai înalt fiind și pentru stat a se îngrijă despre aceea ca cetățenii convețitoria patriei de ori ce naționalitate să se poată cultiva în limbilor maternă întru toate până acolo unde se începe cultura academică mai înaltă.

Afară de aceea ori ce improtivire pre calea culturai naționale, e în stare de a amări spiritele, ma și ale ațifa; ear' apesarea factică — unde se întempla — de comun produce și discordii nu de puțină însemnătate.

Și toate aceste precum e sciut, se întâmplă din cauza aceea că fie cine prețuesce naționalitatea s'a, și o privesce de un tesaur de mare preț, și care și iubescce națiunea ear' aceasta la noi la Români cu atât capetă pont mai mare, cu cât, că limba naționalității sau a poporului e și limba bisericeii noastre; și de aceea ori cine e convins că încetarea limbei ar' trage după sine și apunerea bisericeii noastre.

Deci la Români limba naționalității și în interesul bisericeii se consideră de un tesaur de mare preț; și ca condițiune de vieață a bisericeii recunoasce ori cine și necesitatea ca nunumai studiile bisericesci, ci și învățăturile calificărei pregătitoare, carea se face în scoalele medie să se propună în limba naționalității.

Dintr'a ceste se vede, că pre când la alte popoarē și națiuni limba națională este de preț mare numai în interesul poporului și a națiunii ca atare; la noi ea este de moment foarte mare și în interesul bisericeii.

Deci dacă popoarēle și națiunile cele mai culte — precum în patria noastră dulce maghiarii — aduc tribut foarte mare naționalității a cărei spresiune de frunte e însă și limba i sântesc mai mult și sacrifică toate, și se afirmă, că toate aceste sūnt în ordine și la locul său: poate-se imputa altora? dacă și dēnsele, deși nu stau pe aceea treaptă de cultură și prețuesc și iubescce naționalitatea, și nu sūnt aplecate a se despărți de cătră ea; ci sūnt gata și însă și limba, spresiunea ei a o urmări cu atențiune viuă totdeauna și pre tot locul, unde, și când e vorba de ea, a o îmbrățoșa, și la cas când s'ar desprețui, s'au chiar s'ar pune în periclu, a o scuti pre calea sa cu toate mijloacele legale și a o apēra.

Întru adevăr se pare, că în dīlele noastre pre terenul naționalităților numai așa se poate preveni ori ce amărăciune a spiritelor, numai așa se poate linisci atențiunea publică jaluză, numai așa se poate întări armonia binecuvēntatei conviețiri pacifice, carea este cea mai ferbinte dorință a noastră a tuturor, armonia coherenței și al colucrării, dacă pre terenul acela dreptatea umblă mână în mână cu ecuitatea și justiția distributivă cu adevărata amoare a deapropelului, după care dacă se dă fie cărei, ce este al său, și nice unul nu e scurtat întru aceea ce i se cuvine și în puterea dreptului naturală; āngerul păcei sante de sigur petrece între dēnșii, și întâresce concordia neconturbată, cărei nunumai i dă statoria neschimbată, dară și asigurează pentru toate timpurile.

Deci după cele dīse fiind chiară împregiurarea, că proiectul din cestiune adoptează principii, și pune în prospect dispoșiunii de acele, cari nu pot fi aduse în consonanță nici cu interesele bine înțelese ale instituțiunii, nici cu dreptatea și cuvenința, nici cu justiția distributivă, consistoriul archidieceșan subscris cu onoare așterne aceea cerere către prea onorata Casă reprezentativă regnicolară, ca să binevoească a delătura proiectul din cestiune și a refusa tractarea meri-

toare a lui. Între altele pe lângă o alutare patriotică rămânem.

Din ședința consistoriului arhidieceșan gr. c. ținută la Blaj în 3 Februarie 1882.

Dr. Ioan Vancea m. p.,
archiepp. și metropolit.

Simeon Pop Mateiu m. p.,
protonotariu consistorial.

Varietăți.

* (Alegeri lasinodul arhidieceșan. (Continuare din nr. 30) În cercul Turdei: Iosif Pușcariu adv. Artemie Feneșan prof, gimn. în cercul Orestiei-Devei Dr Ioan Pop medic Daniil David inv. în cercul Clujului Vasilie Almășan adv., Petru Nemeș not. public; în cercul Solnocului Dr. Ioan Borcia, Ioan Cipu concip. financiar.

* (Cu privire la listele despre cari amintirăm în primul nostru articol din nr. 30 că au cerculat pela membrii reprezentanței comitatului spre scopul contribuției de 1 fl. pentru un monument al martirilor din 1848 din Arad, aflăm că un membru de frunte român al reprezentanței comitatului a înapoiat creanțele despre 1 fl cu un așteptare preanimerită observare: „Pietatea cătră victimele funestei revoluțiuni se o cultivăm în inimile noastre. Istoria imparțială este de ajuns pentru o tristă revocare în memorie. În aceea își poate afla de însulpre ai se. Nu am poftă de a concure la speșele prodigiale monumentului intenționat. Vai cât de imbecil criteriu al simțimentelor patriotice este contribuția ce se cere.”) Me rog a se retrimita la locul seu recunoscința oficială scrisă pe numele meu.

* (Lista pentru Săcelenii arși*) și raportul adunării generale a „Albinei, precum și alte sântem siliți a le amăna pe nrul de Joi

* (Alarmă de foc.) Duminică seara nemijlocit înainte de 10 oare se auziră pe stradele Sibiului signale de trimbe care vestiau foc. Din norocie după vântul orcanic de mai multe zile timpul era foarte liniscit. Focul așa dar care își bucnise în suburbiul de jos de la Poarta Ognei, a fost în grabă suprimat.

* (Sub pretecestul că sânt arși) se arată pe stradele Sibiului poate și în alte părți, mulți indiviți mai cu seamă Țigani, cari cer milă. Publicul dar cu deosebire organele polițiane ar trebui se nu scape din vedere că sunt și indiviți de soiul acesta, cari fac abuz de nenorocirea adevaților nenorociți și se i deosebească cerëndule documentele de legitimațiune.

* (Un ingineriu român prisionier la Unguri.) „Resboiul W.” primesce dela o persoană demnă de toată credința, din T. Jiului, următoarea scire dată ca pozitivă:

La 7 ale curente, d. Ionescu, inginerul-șef al județului Gorj, a plecat împreună cu conductorul liniei Bumesci-Petroșani, cu capul de zidari, cu un piche și cu doi minari, pentru ca să studieze această linie. — Ajungând la graniță, a trebuit vrënd ne vrënd să meargă pană în Petroșani ca să doarmă. A doua zi au stat acolo spre a se odihni, și pentru la 9 ale curente trebuia să se întoarcă înapoi, ca să nu fie suprați de jandarmi s'au

*) Până atunci rugăm pe cei ce mai vor se participa une benevole să se însin la Redacțiune.

*) Alusiune la cuvintele îngimfate din apel, unde se face provocore la simțimentele patriotice (hazafui érzelmekre.)

*) A început a ne veni earși după o paușă îndelungată.

prezentat autorității locale ca s'o însciințeze, cu toate că tot personalul ce însoția pe d. Ionescu este cunoscut de toți locuitorii Petroșanilor și chiar de autoritățile de acolo.

Domnul Solga-Biro cum se numesce din partea localului capul autorității administrative, un fel de subprefect, spuse întâiu d-lor Ionescu că poate fi sigur că niminea nu l va supera; mai târziu însă, adecă tot în ziua de 8 la oarele 7 seara, acel Solga-Biro înșoțit de trei gendarmi bine armați, vine și i declară că are ordin dela prefectul din Deva săi sigileze ori-ce hârtie ce va găsi la densus și că nici d-sa (Ionescu) nici cei cari l înșoțesc nu pot pleca, până la al doilea ordin!

Pe cât se vede, autoritățile de acolo cred că au a face cu vre un colonel de stat major, care a venit să ridice vre un plan strategic.

Această impregiurare s'a telegrafiat prefectului din Gorj; dar nu se știe ce o fi făcut, căci d. Ionescu continuă a fi secuestrat la Petroșani împreună cu cei lați.

Cu această ocașie, v'e însciințez că în acest moment Petroșanii este bantuit de o epidemie groasnică de v'ersat negru care seceră pe fie care și mulțime de oameni, fără ca guvernul nostru să ia vr'o precauțiune pentru ca această epidemie să nu fie întrudusă și în țeară.

*) (Mulțimă publică.) Subsemnării, venim cu profunda stimă, a esprime cea mai profundă mulțămită P. T. Doamne și Domni, cari au binevoit a contribui în favorul bibliotecii gimnasiului român din Brad, și în favorul bibliotecii „subreuniunii“ înveșătorilor români din Zarand, cu ocașuare st. v. 1882, și anume: Georgiu Părâu adm. ppres cu 3 fl. Teodor Pop adv. 5 fl. Petru. Truția adv. 4 fl. Brady Lipoth subpr. 3 fl. Luca George 3 fl. S. Borlea adv. Emanuel Klein, Jul'a George, Pataky Iános, Simeon Piso, Porsch Iozsef, Pietsch Antal, Împêratu George, Rosalia Kugel, Dirina Mihaiu, Brady Albert, Kovács Iulia, Secărian George, Irodenca Ladislau, Hargescheimer Lajos, Vilmos Sandor toți a familie câte 2 floreni. Karácsny Sandor, Zeyh Árpád, Vasiliu Tomuța, notariu a persoană câte 2 fl. v. a. I. Cuitian, I. Luca, Nic. Obedu, C. Costinu prof. Deresgéz Iozsef, Dna L. Pop, Feier Aron, Olariu Nicolae, a familiă câte 1 60 cr. Bogdan Candinu a familia 1 fl. 80 cr. Lazar Comșa par., Victor Pataky a fam. 1 fl. 50 cr. Simeon Bacilla paroch în Orminda a fam. 1 fl. Zoe Mihelțan protoppesa, Estira Francu, St. Socaciu, I. Costea, Kristovits, M. Domokos, Ioan Stănilă paroch, S. Ardeu par. Dirina George, I. Rusu, G. Romănu paroch, Ioan Câmpeanu, Nistor Fugata, L. Perianu N. Bedea, Szabo Génes Dane Ilka, Kony N. Denes, Basiliu Demian, G. Ignaton, Irina Socaciu, Bogdan Teodor, Szöcs Lajos, Kádár, Lázár Laszlo, L. Zaharie par. T. Perianu, G. Bogdan, Păcurariu paroch, G. Danilă Golcea Lecești, Nicolau Fugata notariu, I-Roman par. I. Irimie par. Simeon Groza par. Silviu Bolfa, Nicol. Hențiu not. Paul Stoica, Bela Caroly, Gall Marton, Botta Petru, Deutsch Ignatz, câte 1 fl. v. a. St. Haragusiu 50 cr. N. Mateiu 20 cr. I. Comșa 50 cr. Coposu 50 cr. Marcu Avram 50 cr. Bocan G. 50 cr. Ioan Parva 30 cr. N. Becs 50. Adamovics 50. cr.

Prin dnul notariu Vasiliu Tomuța din Ribița sib colectat dela următorii P. T. Domni:

Petru Vlad 1 fl. Dumitru Niță 20 cr., I. Olariu 20 cr., Nic. Comșa 20 cr., Ar. Comșa 20 cr., Adam Epure 20 cr., Nic. Dusan 40 cr., Nic Obedu 30 cr., Ioan Los 1 fl., Cornelia Cosma 2 fl., T Huțu 20 cr.

Toți din comuna Ribița Urs Cirica 50 cr., Petru Dobarcan 10 cr., I. Andrei 10 cr., Nic Dreghiciu 20 cr., Petru Visa 10 cr., I. Isan 30 cr., G Lupu 10 cr., F. Filip 10 cr., P. Miheț 20 cr., V. David 10 cr., P. Lipeț 20 cr., G. Routa 20 cr., G. Dobarcan 50 cr., Laped. Dobêrcan 20 cr., N. David 10 cr., N. Faur 20 cr., Nic. Routa 10 cr., Vas. Routa 10 cr., P. Routa 30 cr., I. Simeon 40 cr., Aug. Dobârcan 20 cr., Petru Faur 30 cr., M. Dobârcan 20 cr., Toader David 30 cr., Pet. Dobârcan 20 cr., Pet. Iasan busnea 50 cr., I. Lup 30 cr., G. David 20 cr., L. David 30 cr., Teod. Zeri 1 fl., Nic. Miheț 30 cr., I. Dobârcan 10 cr., P. Visa 10 cr.,

Toți din comuna Iuncu. Const. Michaescu 20 cr., G. Dan 20 cr., Pet. Iazan 30 cr., Pascu Dan 20 cr., Sol. Trifa 20 cr., Sol Iancu 10 cr., I. Dan 10 cr., Nicolae Iancr 20 cr., Ad. Clesiu 30 cr., N Clesiu 30 cr., A. Iezan 20 cr., Petru Iancu 10 cr., I. Trifa 20 cr., P. Dan 10 cr., N. Clesiu I. Iancu 10 cr., Nic. Tomușu 20 cr., Florea Popa 10, Nicolae Trifa 10 cr., Sim. Trifa 20 cr., I. Clesiu 10 cr., M. Miohaescu 10 cr.,

Toți din comuna Ribițiora. Prește tot prin zelul laudabil a domnului Vasiliu Tomuța notariu, s'a colectat dela economii din comunele sus numite 18 fl. v. a.

Venitul întreg brutto a fost 137 fl. 60 cr.

Spesele au fost 42 fl. 75 cr.
Venitul netto 94 fl 85 cr.
Bradu în 18 Martie n. 1882.

Ioan Germanu, Anania S Hodoș,
pres. subr. înveș. secretariu.

Loterie.
Vineri în 24 Martie n. 1882.
Viena: 15 83 33 72 9
Timișoara: 43 85 58 39 49

Bursa de Viena și Pesta
Din 24 Martie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.25	118.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	88.30	88.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	108.50	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.75	133.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.75	98.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.—	96.25
Obligațiuni urbariale temeșiane	96.—	96.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	96.50	95.50
Obligațiuni urbariale transilvane	95.25	96.50
Obligațiuni urbariale croato-slavo-	98.—	—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decime de vin	96.50	96.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.80	74.75
Datorie de stat în argint	75.70	75.75
Renta de aur austriacă	92.75	92.75
Sorți de stat dela 1860	129.—	129.—
Ațiuni de bancă austro-ung.	819.—	820.—
Ațiuni de credit austr.	313.10	314.50
Ațiuni de bancă de credit ung.	308.75	309.50
Sorți unguresci cu premii	117.—	117.—
Sorți de regularea Tisei	103.90	109.50
Scrișuri financiare ale institutului „Albina“	—	—
Argint	—	—
Galbin	5.64	5.63
Na oleon	9.53	9.53
100 marce nemșeci	53.70	53.70
London (pe polița de trei luni)	120.3)	120.50

ad. Nr. 65. [39] 3—3

CONCURS.
Venind în vacanță 6 din stipendiile acordate la învățecii de meserii în anul 1879 se scrie prin aceasta de nou concurs la șese stipendii de câte 25 fl. v. a. pe an, pentru tineri români, cari voese a învăța una din următoarele meserii: rotăria, dulgheria (lemnăria, bărdășia) faurăria, măsăria (tâmplăria), cismăria, palarieria, curelăria s'au selăria.

Cererile au se fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de botez, din care se se vadă, că concurentul este de nascere Român și că are cel puțin vârsta de 14 ani.
2. Atestat scolastic, din care se se poată vedè, că concurentul are cel puțin cunoștințele ce se predau în

scoalele primare din Austro-Ungaria și se cunoască și o altă limbă folosită în țeară, precum maghiară s'au germană.

3. Revers dela părinți s'au tutori prin care aștia se deobligă, că vor lăsa care fi lor se deoble meseria, la care se aplică, până când vor eși sodali cu atestat în regulă.

4. Un esemplar din Contractul ce părintele s'au tutorul concurentului va încheia cu măiestru, la care învățăcelul intră la meseria ce și a ales.

Cererile astfel instruite sânt a se înainta subsemnatului comitet până în 1 Maiu st. n. a. c.

Din ședința comitetului „Asociațiunei Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la Sibiu în 7 Martie n. 1882.

Iacob Bologa m/p., Dr. D. P. Barcianu m/p.,
secretar al II-lea

[41] 3

Numai odată

se ofere o ocașie așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumatate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au învîș în Intreg continental Europei, n'au lăsat neatinș și Elveția. Consecința a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat asistența fabricilor. Și fabrica reprezentată de noi, care e cea dintăiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încred înându-ne pe noi cu v'endărea fabricatorilor sale. Acește așa numitele oroloage de-buzunariu-Washington sânt cele mai bune de pe lume, sânt foarte elegant gravurate și înfrumșeate și lucrute după sistemă americană.

Toate oroloagele sânt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm pentru fie-care 5 ani

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin această în public, că sântem gata a revirimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță eștra-ordinară pe secundă; afară de acensta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unul.

1000 ancore esemplare de lucis din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arătător de secunde, sticlă lată de cristal, mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.

1000 oroloage-cilindre înfrumșeate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.

1000 oroloage ancore de argint veritabil de 13 loți, probat de oficiul monetarier c. r. pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.

1000 oroloage remontoire-Washington de buzunariu din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciere, ne lângă garanție severă r. r. pe secundă, cu mecanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăzi se capetă cu prețul fabulos de eștin numai cu fl. 20. Afară de aceasta lanță fie-care orologiu se dă grăuit un lanț, medalion și cutie de catifea

1000 oroloage pentru doamne de aur veritabil cu 10 rubinuri, mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 oroloage remontoire de aur veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 oroloage de părete cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mecanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 oroloage desteptătoare cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 pendule cu lucru foarte fin de sculptură în cășulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imponente; de oare-ce un astfelu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit-se nu lipsească astfelu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfelu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. O roloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț excepțional de eștin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sé adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabriciei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.